
En oppdatert fastlegeforskrift må gi mening

AKTUELT I FORENINGEN

ANNE-KARIN RIME

anne-karin.rime@legeforeningen.no

President

Fastlegeordningen er en bærebjelke i norsk helsevesen. Den har gitt befolkningen trygghet, kontinuitet og kvalitet, uavhengig av bosted og økonomi. Derfor må vi ta tydelige grep for å bevare og fornye ordningen, ikke uthule den.

Nå vurderes en oppdatert fastlegeforskrift. Regjeringen ønsker å modernisere regelverket for å tilpasse det en ny virkelighet der flere fastleger er kommunalt ansatte. Legeforeningen støtter behovet for oppdatering og tydeligere ansvarslinjer. Men endringene må faktisk styrke ordningen, ikke svekke den.

Forslaget til ny forskrift har gode intensjoner. Klare begreper, ryddigere ansvar og bedre tilrettelegging for ansettelsesforhold kan bidra til nødvendig forutsigbarhet. Samtidig går enkelte forslag for langt. De griper inn i etablerte rettigheter, svekker næringsdriftsmodellen og røkkes ved de faglige og juridiske rammene som ordningen bygger på.

Næringsdrift er ikke et hinder for utvikling, det er en forutsetning for bærekraft.

Det er denne modellen som har gjort fastlegeordningen til en suksess, og som sikrer faglig frihet, fleksibilitet og lokal forankring. Når departementet foreslår å fjerne retten til å overdra praksis, røkkes det ved rettssikkerheten og tilliten mellom leger, kommuner og stat. Slike inngrep må ha tydelig hjemmel i lov og vurderes opp mot både Grunnloven og våre internasjonale forpliktelser. Tillit kan ikke forskriftsfestes, den må bygges.

Legeforeningen har sammen med KS vist at samarbeid gir resultater. Den reviderte rammeavtalen som trådte i kraft i 2024, vernet retten til overdragelse og innførte en balansert hjemfallsordning der kommunen kan overta uten vederlag når rekruttering

ikke er mulig. Avtalen kombinerer trygghet for legene med fleksibilitet for kommunene. Når staten nå vurderer å forskriftsfeste deler av denne løsningen, risikerer vi å ødelegge den balansen som partene møysommelig har bygget opp.

En fastlegeordning som skal fungere i hele landet, må bygge på forutsigbarhet, respekt for avtalefestede rettigheter og reell dialog mellom partene. Fornyelse skjer ikke gjennom overstyring, men gjennom samarbeid og tillit. Staten må spille på lag med dem som står i tjenesten hver dag.

Legeforeningen følger prosessen med ny forskrift tett. Vi har levert en grundig høringsuttalelse og er i dialog med både departement og storting. Målet er tydelig: en forskrift som styrker ordningen, støtter faglig kvalitet og sikrer rekruttering. Vi deler regjeringens mål om å bevare og utvikle fastlegeordningen.

Men skal vi lykkes, må vi bygge videre på det som har fungert i over tjue år: frihet kombinert med ansvar, faglighet kombinert med fellesskap. En forskrift som svekker insentivene til næringsdrift eller innfører nye digitale plikter uten faglig forankring, vil ikke løse utfordringene. Den vil forsterke dem.

Det vi trenger nå, er politisk vilje til å gi fastlegene rammer som gjør det mulig å levere den tryggheten folk forventer. Fastlegeordningen handler ikke bare om organisering, men om tillit, relasjon og kontinuitet i møtet mellom lege og pasient. Vårt ansvar er å sikre at den tilliten varer. Fastlegeordningen skal ikke bare overleve. Den skal fornyes og styrkes, slik at den fortsatt kan være bærebjelken i en trygg og bærekraftig helsetjeneste for alle.

Publisert: 24. november 2025. Tidsskr Nor Legeforen. DOI: 10.4045/tidsskr.25.14.11

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 14. juli 2026.